

Állásfoglalás a tényleges tulajdonos meghatározásának szabályai vonatkozásában

Az Állásfoglalást kérő állásfoglalás iránti kérelemmel (**Megkeresés**) fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina körút 55., telephelye: 1122 Budapest, Krisztina körút 6.) (**MNB**) abban a kérdésben, hogy a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (**Pmt.**) 3. § 38. pontjának a) alpontja alkalmazása során helye van-e a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 8:2. § (4) bekezdésére utaló szabály alapján további jogszabályhely, konkrétan a Ptk. 8:2. § (5) bekezdése alkalmazásának.

I. TÉNYÁLLÁS

Az Állásfoglalást kérő által előadottak szerint ügyfelük egy ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozás (**Vállalkozás**), amely különböző hitelintézeteknél vezet számláit. A Vállalkozás végső (közvetett) tulajdonosa egy természetes személy, valamint az ő közeli hozzátartozói, összesen 5 természetes személy a Vállalkozás cégcsoportjának kizárólagos közvetett tulajdonosa. E természetes személyek közül köztes jogi személyeken keresztül egy személy (közvetett) 58%-os, míg közeli hozzátartozói (közvetett) 20%, 20%, 1% és 1% arányú tulajdoni részesedéssel (és ehhez igazodó szavazati joggal) bírnak a Vállalkozásban.

A Vállalkozás számláit vezető hitelintézetek eltérően értelmezik a Pmt. tényleges tulajdonos megállapítására vonatkozó szabályait.

Az egyik számlavezető bank (**Bank1**) a Vállalkozást arra hívta fel, hogy közölje a tényleges tulajdonosa közeli hozzátartozóinak személyes adatait is, tekintettel arra, hogy meglátása szerint a Ptk. 8:4. § (5) bekezdése értelmében a közeli hozzátartozók befolyását egybe kell számolni. Emiatt Bank1 mind az öt természetes személyt tényleges tulajdonosnak tekinti, személyes adataikat bekérte és őket a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba a Vállalkozás tényleges tulajdonosaként be kívánja jelenteni. A Vállalkozás másik számlavezető bankja (**Bank2**) ilyen összeszámítást nem alkalmaz, Bank2 álláspontja szerint a Vállalkozásnak kizárólag az 58%-os közvetett részesedéssel – mint a 25%-os küszöböt elérő közvetett részesedéssel – rendelkező természetes személy a tényleges tulajdonosa, amelyre tekintettel csak az ő adatait kérte be és csak őt kívánja a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba bejelenteni.

Az Állásfoglalást kérő előadta, hogy a Vállalkozást, illetőleg tulajdonosait emiatt számos hátrány éri. Egyrészt a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény (**Afad tv.**) alapján vezetett tényleges tulajdonosi nyilvántartásban a bankok eltérő jogértelmezése folytán a különböző bankok által rögzített adatai havonta változnak és változhatnak, amelynek az az eredménye, hogy a Vállalkozás besorolása az eltérésekből, illetve az eltérésre vonatkozó jelentési kötelezettségből fakadóan bizonytalan, illetve – amennyiben nem tud egyezségre jutni a szolgáltatókkal –, így akár az ún. „*megbízhatatlan*” kategóriába is kerülhet, és ekként fennáll működése teljes ellehetetlenülésének kockázata¹.

---

¹ Az Afad tv. 12. §-a alapján a tényleges tulajdonosi nyilvántartásban tárolt adatok vonatkozásában jelzett eltérés csökkenti az adatszolgáltató ún. „TT indexét”. A TT index 6 pont alá csökkenése esetében az adatszolgáltató ún. „*megbízhatatlan*” minősítést kap. A megbízhatatlan minősítés számos negatív jogkövetkezéssel jár az Afad tv. 13-14. §-a értelmében. Ha az adatszolgáltató „*megbízhatatlan*” minősítésű tényleges tulajdonosi adatokkal rendelkezik, a nyilvántartó szerv az adatszolgáltató Afad tv. 4. § (1) bekezdés b) és d) pontjában meghatározott adatait és a „*megbízhatatlan*” minősítést honlapján közzéteszi. A „*megbízhatatlan*” minősítésű tényleges tulajdonosi adatokkal rendelkező adatszolgáltatót a szolgáltató a Pmt. 10. § (1) bekezdésének b) pontja alapján magas kockázatúnak tekinti, és végrehajtja a Pmt. 16. §-a szerinti magas kockázati szintnek megfelelő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, továbbá megtagadja a „*megbízhatatlan*” minősítésű tényleges tulajdonosi adatokkal rendelkező adatszolgáltató által kezdeményezett, négymillió-ötszázezer forintot elérő összegű ügylet teljesítését.

Másrészt a különböző, a bankok által tényleges tulajdonosként azonosított személyek eltérő köre miatt a bankok által bekért és kezelt személyes adatok köre is eltér, és a Vállalkozás álláspontja szerint e kör a szükségesnél tágabb is, amely az érintett természetes személyeket hátrányosan érinti.

II. JOGKÉRDÉS

1. Az Állásfoglalást kérő a Megkeresésben az MNB iránymutatását kérte abban a kérdésben, hogy a Pmt. 3. § 38. pontjának a) alpontja alkalmazása során helye van-e a kiterjesztő értelmezésnek, nevezetesen a Ptk. 8:2. § (4) bekezdésére utaló szabály alapján további jogszabályhely, konkrétan a Ptk. 8:2. § (5) bekezdése alkalmazásának.
2. Továbbá az Állásfoglalást kérő kérte az MNB iránymutatását abban, hogy amennyiben a Ptk. 8:2. § (5) bekezdése alkalmazásának egyáltalán helye van, úgy a Ptk. 8:2. § (5) bekezdése alapján a hozzátartozók részesedése egybeszámítását hogyan kell elvégezni, azaz az egyes közeli hozzátartozókat kell-e név szerint feltüntetni tényleges tulajdonosként vagy elegendő egyiküket, a legnagyobb – egyben önmagában többségi befolyást biztosító – részesedéssel rendelkezőt ilyenként nyilvántartásba venni azzal, hogy a közeli hozzátartozóinak részesedését az ő befolyásához számítják hozzá, különös tekintettel egy olyan tulajdonosi összetétel esetén, amikor valamennyi tulajdonos egymás közeli hozzátartozója, de csak egyikük rendelkezik a szavazatok felét meghaladó részesedéssel.

III. A SZOLGÁLTATÓ ÁLLÁSPONTJA

Az Állásfoglalást kérő álláspontja szerint sem a Pmt., sem az MNB a tényleges tulajdonosra vonatkozó szabályok kapcsán nem utal a Ptk. 8:4. § (5) bekezdésére, ezért a közeli hozzátartozók részesedését kizárólag akkor lehetne figyelembe venni a tényleges tulajdonos meghatározásánál, ha az ő részesedésük a 25%-os küszöböt elérné.

Továbbá az Állásfoglalást kérő álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy a Pmt. 3. § 38. pontja kizárólag a Ptk. 8:4. § (4) bekezdésére utal vissza, e visszautalást kiterjesztően értelmezni nem lehet, az nem értelmezhető akként, hogy az magában foglalná a Ptk. 8:2. § (5) bekezdésében foglaltakra való utalást is.

Az Állásfoglalást kérő véleménye szerint tehát a Megkeresésben vázolt tényállás alapján tényleges tulajdonosnak kizárólag azt a természetes személyt lehet tekinteni, akinek a saját részesedése eléri a 25%-ot, a hozzátartozók részesedését pedig a Pmt. 3. § 38. pont a) alpontjának alkalmazásakor nem lehet egybeszámolni, továbbá nincsen mód arra, hogy a közeli hozzátartozók befolyása egybeszámításának szabályait a pénzmosási átvilágítása során a Bank1 alkalmazza a tényleges tulajdonos meghatározásakor. Az Állásfoglalást kérő álláspontja szerint emiatt nem jogszerű a tényleges tulajdonos közeli hozzátartozóinak személyes adatait bekérni és kezelni.

Az Állásfoglalást kérő által előadottak szerint felmerül továbbá, hogy még amennyiben jogszerűnek is tekinthető az utaló szabály kiterjesztő értelmezése, és ezzel elfogadhatóvá válna a közeli hozzátartozók részesedése egybeszámításának módszere, úgy a Bank1 fent ismertetett gyakorlata akkor is aggályos, hiszen nem arról van szó, hogy összeszámítást alkalmaz, hanem arról, hogy önálló tényleges tulajdonosként tünteti fel az összes olyan közeli hozzátartozót is, akiknek egyébként a Pmt. szerint nem állapítható meg a tényleges tulajdonosi minősége. Az Állásfoglalást kérő meglátása szerint az összeszámítás azt jelentené ebben az esetben, hogy a legnagyobb arányú részesedéssel rendelkező természetes személy részesedéséhez kell hozzáadni a közeli hozzátartozóinak részesedését, és ekként is csupán egy természetes személyt kell tényleges tulajdonosként azonosítani.

Az Állásfoglalást kérő a Bank1 által alkalmazott jogértelmezés a Vállalkozásra nézve hátrányos jogkövetkezményeit illetően előadta, hogy az Afad tv. 7. § (1) bekezdése értelmében a számlavezető a

tényleges tulajdonost érintően teljesített adatszolgáltatást vagy adat-megerősítést követően a tárgyható utolsó napján nyilvántartásaiban rendelkezésre álló, a tényleges tulajdonosra vonatkozó adatokat, valamint az egyes adatok rögzítésének dátumát minden naptári hónap utolsó napját követő 5 napon belül továbbítja a nyilvántartó szervnek.

Az Állásfoglalást kérő értelmezése szerint tehát Bank1 és Bank2 is köteles minden hónap 5. napjáig az ügyfél tényleges tulajdonosára vonatkozó adatokat feltölteni a nyilvántartásba. Attól is függően tehát, hogy melyik bank tesz eleget később a feltöltési kötelezettségének, a Vállalkozás tényleges tulajdonosi adatai akár havonta változhatnak, függetlenül attól, hogy a valós tulajdonosi viszonyok mindeközben semmit nem változnak.

Az Afad tv. 10-12. §-ai szabályozzák a tényleges tulajdonosi nyilvántartásban nyilvántartott adatokhoz képesti eltérés jelzésének szabályait. Bár pont a számlavezetőket nem terheli az eltérés-jelzési kötelezettség, belátható, hogy a két különféle értelmezés és az azok alapján feltöltött különböző adatok váltakozása miatt gyakran fordulhat elő olyan helyzet, hogy más szolgáltatók eltérési jelzést adnak a Vállalkozás tényleges tulajdonosi adataival kapcsolatosan.

Az Állásfoglalást kérő által előadottak szerint egyfelől szükségtelen terhet jelent a Vállalkozás számára az eltérés-jelzések alapján kapott értesítések kezelése, másfelől a TT index csökkenése az Afad tv. 13-16. §-aiban foglalt jogkövetkezmények alkalmazásával járhat, amely akár odáig is vezethet, hogy a Vállalkozás a gazdasági tevékenységének folytatására képtelenné válik, de legalábbis folyamatos adminisztratív terhet jelent számára a nyilvántartás adatainak figyelemmel kísérése, és szükség esetén az eltérés-jelzések alapján a nyilvántartást vezető szerv által küldött értesítésekre való reagálás.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az MNB a kérdés összetettségére tekintettel megkereste a Nemzetgazdasági Minisztériumot (NGM), hogy megismerhesse az NGM jogalkotói és szakmai álláspontját. Ezt követően az MNB álláspontját az NGM jogalkotói iránymutatása ismeretében, azzal összhangban alakította ki.

A Pmt. 3. § 38. pontjának a) alpontja szerint „*[e] törvény alkalmazásában: (...) tényleges tulajdonos az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben közvetlenül vagy – a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:2. § (4) bekezdésében meghatározott módon – közvetve a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad legalább huszonöt százalékával rendelkezik, vagy egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felett, ha a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nem a szabályozott piacon jegyzett társaság, amelyre a közösségi jogi szabályozással vagy azzal egyenértékű nemzetközi előírásokkal összhangban lévő közzétételi követelmények vonatkoznak*”.

A Ptk. 8:2. § (4) bekezdése szerint „*[k]özvetett befolyással rendelkezik a jogi személyben az, aki a jogi személyben szavazati joggal rendelkező más jogi személyben (köztes jogi személy) befolyással bír. A közvetett befolyás mértéke a köztes jogi személy befolyásának olyan hányada, amilyen mértékű befolyással a befolyással rendelkező a köztes jogi személyben rendelkezik. Ha a befolyással rendelkező a szavazatok felét meghaladó mértékű befolyással rendelkezik a köztes jogi személyben, akkor a köztes jogi személynek a jogi személyben fennálló befolyását teljes egészében a befolyással rendelkező közvetett befolyásaként kell figyelembe venni*”.

A Ptk. 8:2. § (5) bekezdés alapján „*[a] közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését vagy szavazati jogát egybe kell számítani*”.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló magyarázat² (**Pmt. kommentár**) szerint „[t]ényleges tulajdonosnak minősül tehát az a természetes személy, aki jogi személyben közvetlenül vagy közvetve a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad legalább huszonöt százalékaival rendelkezik, vagy egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol felette (kivéve a szabályozott piacon jegyzett társaságok)”.

A Pmt. kommentár szerint tovább „[a] közvetettség tekintetében a Ptk. rendelkezései az irányadók. A Ptk. 8:2. § (4) bekezdésében meghatározottak alapján közvetett befolyással rendelkezik a jogi személyben az, aki a jogi személyben szavazati joggal rendelkező más jogi személyben (köztes jogi személy) befolyással bír. A közvetett befolyás mértéke a köztes jogi személy befolyásának olyan hányada, amilyen mértékű befolyással a befolyással rendelkező a köztes jogi személyben rendelkezik. Ha a befolyással rendelkező a szavazatok felét meghaladó mértékű befolyással rendelkezik a köztes jogi személyben, akkor a köztes jogi személynek a jogi személyben fennálló befolyását teljes egészében a befolyással rendelkező közvetett befolyásaként kell figyelembe venni”.

Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy nem minden tulajdonos minősül tényleges tulajdonosnak.

A tényleges tulajdonosi minőséghez *szavazati jog vagy tulajdoni hányad megközelítésben* a Pmt.-ben foglaltaknak megfelelően a tulajdonos közvetlen vagy közvetett befolyásának (tulajdoni arányának vagy szavazati jogának) el kell érnie a 25%-ot. A közvetett befolyás azt jelenti, amikor egy másik gazdasági társaságon keresztül rendelkezik valaki az adott szervezetben befolyással.

Ugyanakkor előfordulhat, hogy a 25%-os küszöbértéket el nem érő tulajdonos más módon, például *irányítási, ellenőrzési jog* révén mégis tényleges tulajdonosnak minősülhet.

A fentebb kifejtettekre tekintettel elmondható, hogy a Pmt. 3. § 38. pontja azokat a különböző eseteket határozza meg, amikor egy természetes személy adott jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet tényleges tulajdonosának minősül. A Pmt. 3. § 38. pontjának a) alpontja rögzíti, hogy az a természetes személy, aki közvetlenül vagy közvetve a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad legalább huszonöt százalékaival rendelkezik, az tényleges tulajdonosnak minősül. A közvetett szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad fogalmának meghatározásának céljából a Pmt. a Ptk. közvetett befolyással rendelkezőt definiáló 8:2. § (4) bekezdésére hivatkozik, e hivatkozásnak azonban más célja nincsen. Az MNB szeretné felhívni a figyelmet, hogy a Ptk. 8:2. § következő (5) bekezdése a közeli hozzátartozók esetén történő közvetlen és közvetett tulajdoni részesedés vagy szavazati jog egybeszámításáról rendelkezik, e jogszabály figyelembevételére azonban sem a Pmt. 3. § 38. pontjának a) alpontja, sem a Pmt. indokolása nem tartalmaz hivatkozást.

A Pmt. 3. § 38. pont a) alpontja tehát kizárólag a Ptk. 8:2. § (4) bekezdésére hivatkozik, arra is mindössze a közvetett befolyásszerzés fogalmának meghatározása céljából.

Az MNB – az NGM szakmai álláspontját is figyelembe véve – egyetért az Állásfoglalást kérő által előadottakkal, azaz a Pmt. 3. § 38. pontja kizárólag a Ptk. 8:2. § (4) bekezdésére utal vissza, e visszautalást kiterjesztően értelmezni nem lehet, az nem értelmezhető akként, hogy az magában foglalná a Ptk. 8:2. § (5) bekezdésében foglaltakra való utalást is. Az MNB álláspontja az, hogy a szavazati jog vagy tulajdoni hányad megközelítésben tényleges tulajdonosnak kizárólag azt a természetes személyt lehet tekinteni, akinek a saját részesedése eléri a 25%-ot, a hozzátartozók részesedését pedig a Pmt. 3. § 38. pontjának a) alpontjának alkalmazásakor nem szükséges hozzászámolni.

---

² Magyarázat a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról, 2022. július 1. időállapotú, 2023. évi Jogtár-formátumú kiadás, ISBN 978-963-594-128-5, dr. Földes Hajnalka, dr. Papp Zsófia, dr. Simonka Gábor Aurél, dr. Toronyi Zoltán, Ujváriné Fejes Renáta, Vajda Bertalan Budapest, 2023, Wolters Kluwer Hungary Kft.

Tekintettel az Állásfoglalás kérő első kérdésére adott MNB válaszra, az Állásfoglalás kérő második kérdése nem releváns, így annak tekintetében az MNB nem foglal állást.

Budapest, 2024. augusztus 7.